

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמנוא בארה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בגטיאית ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת דברים – הזון

בס"ד, עש"ק פרשת דברים
ה' אב תש"ע - שנה א' גליון כ"ט

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש ר"ת	ירושלים	ביתר	בית שמש	בני ברק
9:02	8:27	7:10		
9:03	8:27	7:10		
9:01	8:26	7:09		
9:00	8:29	7:25		

נא לטמור על קדושת הגליון

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

נחל אשכל' שע"י חטא עה"ד נעשה דינים בעולם. ולזה בא לומר שבארץ ישראל יכולים לתקן חטא עה"ד, ואז יהיה המתקת הדינים בשלימות.

וזהו אמרו עוד 'זירגלו אתה' רג"ל בגי' רל"ב עה"כ, לרמוז לתיקון שיעור קומה של אדה"ר שנפחת, כמו שדרשו חז"ל במסכת חגיגה (יב ע"א) עה"פ ותשת עלי כפכה.

'ויקחו בידם מפרי הארץ וגו' ותמרו את פי הוי"ה אלהיכם' שלכאורה יש לומר שאחרי שהביאו המרגלים את הפירות של א"י, שנקטפו שלא לשם שמים, רק כדי להוציא דבת הארץ רעה, ואם כן כשאכלו בני ישראל את הפירות האלו, לא אכלוה לשם שמים, ולכן אפשר לומר שע"ז שאכלו בני ישראל הפירות בזה גופא חטאו.

וכמו שמבואר בספה"ק זכרון דברים, מאא"ז הגה"ק רבי אלכסנדר סענדר מקאמנוא זצוק"ל וז"ע, במאמר שלחן-הטהור וז"ל: 'ושמעתי ממורי הקדוש מורינו הרב רבי יעקב יצחק מלובלין זצוק"ל, נשמתו עדין מנוחתו כבוד, שאמר: שיהיה כל אדם שלא יהיה ח"ו בגדר ירבעם בן נבט, שחטא והחטיא את הרבים, כי האדם באוכלו מאכלות אשר בו רבים מנשמות ישראל מגולגלים, והולך אח"כ עם אותן החיות והנשמות הקדושות, ומכעים לבורא, מחטיא ג"כ אותן הנשמות שהיה במאכל, ונדבק בו להעלותם, ואדרבא לא די שלא העלם, אלא הוסיף חטא על חטאם, הרי זה כמו ירבעם בן נבט, כמו שאמרו חז"ל (ברכות לה:): כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה, חבר הוא לאיש משחית, מאי חבר הוא לאיש משחית. אמר רבי חנינא בר פפא חבר הוא לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים. עד כה שמעתי אומרים משמו הקדוש, לזה עצה היעוצה, מרם יך לאכול יפשפש במעשיו ממה שעבר, בכדי שיעלה אותן נשמות למקום טוב עכ"ק.

וכן כאן ע"י שהמרגלים לקחו את הפירות שלא לשם שמים, ע"ז גם החטיאו והשפיעו על בני ישראל שיחטאו, מזה נלמד שצריך כל אחד ליהרר מאוד לאכול בקדושה ובטהרה לשם שמים.

והנה ע"י חטא המרגלים נגרם בכיה לדורות בתשעה באב בחורבן בית ראשון ושני (תענית כט.), ולכן ע"י שכל אחד יוסיף בתורה ותפלה שעל ידם מתעלים כל הניצוצין כמבואר לעיל, אז יהיה התיקון השלם בב"א.

(נאמרו בס"ש תשס"ד לפ"ק)

ותקרבנו אלי כלכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ וישבו אהנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר נבא אליהן (א כב).

הנה איתא באבן-עזרא וז"ל: 'ויחפרו' כמו 'לחפור את כל הארץ' (יהושע ב ג), כי החופר יחפש מה שיש בסתר ע"כ. צריך להבין כוונתו, וגם להבין מש"כ אח"כ 'ויפנו ויעלו ההרה ויבאו עד נחל אשכל וירגלו אתה'.

ואפשר לומר שהענין מה שרצה משה רבינו לשלוח את המרגלים לארץ ישראל, היתה כמו הסיבה ששלח יעקב אבינו את יהודה לגשנה, שרש"י פירש שם (ויגש מו כח) כדי לתקן לו בית תלמוד, שמשם תצא הוראה. וכן יש לומר שזה היה כוונת משה רבינו במה ששלח את המרגלים לארץ ישראל, כדי שיכינו מקום תורה וקדושה לבני ישראל.

והנה רש"י פירש עה"פ 'כלם אנשים ראשי בני ישראל המה' (במדבר יג ג) שאותה שעה כשרים היו. וא"כ יוצא שהיתה כוונתם טובה מתחלה, ולכן י"ל שהרי זה ידוע שכל עבודתנו בעולם בתורה ותפלה, הוא כדי לעלות כל הרפ"ח ניצוצין שנתפזרו ע"י שבירת הכלים, וכמו שאומר מרן הארז"ל בלקו"ת (בראשית) עה"פ 'ורוח אלהים מרחפת על פני המים' (בראשית א ב), 'מרחפת' נוטריקון מ"ת רפ"ח ע"ש. 'על פני המים' מים מרמז לתורה כמו שאמרו חז"ל (בבא קמא יז.) אין מים אלא תורה, היינו שע"י לימוד וקיום התורה מתקנים ומעלים כל הרפ"ח ניצוצין.

ולפי"ז י"ל 'ותקרבנו אלי כלכם ותאמרו נשלחה אנשים ויחפרו לנו את הארץ' דהנה השורש של תיבת 'ויחפרו' הוא 'חפר' בגי' רפ"ח, וזהו 'לנו את הארץ' שנעלה כל הניצוצין ממלכות בחינת 'הארץ', וזהו מה שמרמז האב"ע 'חפש מה שיש בסתר' היינו הניצוצין הטמונין בארץ. וזה היתה בתחילה כוונתם של המרגלים כשהיו עוד כשרים.

'ויפנו ויעלו ההרה' 'ההרה' עה"כ בגי' רי"ו, בגי' ג"פ שם ע"ב, היינו שעל ידי שם ע"ב מתקנים ומעלים כל הרפ"ח ניצוצין, כמבואר סודו ממרן הארז"ל (עץ חיים שער התיקון שער יפ"א), שע"י יחוד ע"ב ס"ג דא"ק, יצא שם מ"ה החדש ע"ש.

'ויבאו עד נחל אשכל' נחל' בגי' אלהי"ם עם שני הכוללים של אלה"מ, כמו שמבואר בזה"ק (ח"ב קה:): ששם אלהי"ם מתחלק לשני תיבות מ"י אלה. 'אשכל' מרמז למה שאמרו חז"ל (ב"ר ט"ה) שעה"ד היתה מענבים, שחיה סחמה ענבים ונתנה לאדה"ר. וזהו

דברי תורה מרבתינו ז"ע

שאתה הולך, אזי אל תירא ואל תחת' כי ה' יהיה עמך בכל מקום אשר אתה הולך.

(בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

וְתִקְרְבוּן אֵלַי כְּלַכְסָם וְתִאמְרוּ נִשְׁלַחְהָ אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ וְיִשְׁבוּ אִתָּנוּ דָּבָר (א כב).

ז'ישבו' חסר יו"ד, כי גם אמירה היה חסר יו"ד, כי לא חשו לעיקר להעלות אמונה מלכות עד אין עליון בהתגלות הדעת, לידע שאלופו של עולם הוא ממש בכל תנועה, וכל המחיצות והחומות המבהילים מבלי להתקרב אליו יתברך, אין בהם ממש, כי באמונה זאת יתפרדו כל פועלי און (תהלים צ"ו), ואלו לא נפלו המרגלים מן האמונה שלימה, היו מעלין כל בחינות הקדושה ועלויות המלכות עד רדל"א, אבל אחז בהם נסיון של שער החמשים מן הטומאה, והוא מינות ואפיקורסות בחקירות זרות ובפירוד, כי האמונה שלימה הוא בלי חקירות. כמו שעשה מרן הקדוש הריב"ש טוב בעת דוחק שהוצרך לברוח מן הישמעאלים, עבר את הנהר נעסמיר במקום שהוא נהר גדול ורחב, שהניח חגורה על הנעסמיר ועבר את הנעסמיר לא בשום שם אלא באמונה גדולה, וכל כיוצא בזה ראוי עטרה ואת לכל מי שבשם ישראל מכונה, להאמין אמונה שלימה כאלופו של עולם שהוא ממש בכל תנועה, ולית אתר פנוי מנייה ממש, עשה גדולת רוב נוראות, ובוה יהיה לו תמיד לב שמה ויקבל הכל בשמחה ובאהבה ויהיה אוהב ישראל, וכל המדות רעות יסורו ממנו על ידי אמונה פשוטה בלב אמת ולב חזק ולב מטהור. ובכל אלה פגמו המרגלים, ונעשו מינים ואפיקורסים והטעו את כל ישראל, ופגמו

בנקודת כתר נקודות ישראל כמבואר בברכת המינים (פע"ח שער העמידה פי"ט), והפרידו בין קודשא בריך הוא ושכינתיה, ולזה ז'ישבו' חסר יו"ד של נקודה העיקרית כי פגמו בה גם באמירה זאת, כי לא היה הכוונה להם אלא לחקור את הארץ, והוא מחסרון אמונה.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וַיִּקְחוּ בְיָדָם מִפְּרֵי הָאָרֶץ וַיִּזְרְדוּ אֵלָינוּ (א כח).

היינו ע"י שלקחו מהפירות היתה ירידה לשימת משה, כדברי חכמינו ז"ל (סוטה יד.) למה נתאוה משה רבינו ע"ה להכנס לארץ, וכי לאכול מפירותיה היה צריך, אלא אמר אכנס לארץ ואקיים מצות התלוין בארץ. ולכן ע"י שהם הביאו מ'פרי הארץ' זה היה 'ז'ורדו אלנו' שהיה ירידה לשימת משה רבינו ע"ה, כדברי רש"י ז"ל בכתוב (במדבר ג' ב) 'שלח לך אנשים' לדעתך, דעתו ושימתו של משה לקיים המצות ולא לאכול מפירותיו.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

רְפָאִים יִחְשְׁבוּ אִף הֵם כְּעִנְקִים וְהַמְאֲבִים יִקְרָאוּ לָהֶם אֲמִים (ב יא).

שמעתי מאת הצדיק רבי זאב וואלף מועבריו בן הקדוש המגיד רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב, 'רפאים' הם הצדיקים רופאי נפשות (רמב"ם הלכות דעות פי"ב ה"א), 'יחשבו אף הם' אף וכעס שלהם יחשב 'כענקים' כד"א (דברים מ"ד) העניק תעניק לו, שהצדיקים על ידי כעס שלהם לשם שמים ממתיקין כל הדינים ונמשך שפע וברכות, 'והמאבים' שאין להם הכרע של הדעת ואין להם מוח בקדקדם 'יקראו להם אמים' כעסנים, שאין להם מוח להבין שכל דברי הצדיק עושה רשימות גדולות להמתיק כל הדינים עכ"ד, שאמר בעת היותו במרחץ סמוך לערינו, והייתי אצלו עם אבי זצ"ל על שבת קודש פרשת דברים.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

בְּעֵבֶר תִּירָדוּן בְּאָרֶץ מִזָּבֵב הַזֵּאִיל מִשָּׁה בְּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת לְאָמֹר (א ה).

הנה הלשון הלו מורה לדרוש עליו, כי היה די לכמוך על דיבור הקדום באותו פרשה, שנאמר 'ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש באחד לחדש דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה אתו אלהים'. והנראה לומר ע"פ אשר שמעתי אחד קדוש מדבר, הוא הרב הגדול מו"ה שמעון אשכנזי מדאברמיל, פירש על מה שנאמר בפייט 'לגולה עמוקות בדין' היינו כשהקב"ה רואה ח"ו שדינים מתגברים על ישראל, מתחיל לגלות עמוקות ריזן דאורייתא והדינין במלין, ואמר אחי הרב הקדוש מורי ורבי הרב רבי צבי מזידיטשוב, עה"פ 'גולן בבשן למנשי' (שם ד מג), כלומר אם רואה הקב"ה שהשמן מתחיל לנשות כלומר להשכיח זכותן של ישראל, ויהיה פירוש 'למנשי' כמו 'נשני אלהים את כל עמלי' (בראשית מא נא) אשר שם זה נגזר משם, אזי הקב"ה כרוב רחמיו מגלה ג'ון ש'ערי בינה, שהוא ר"ת 'בשן' ואוי הדינים נמתקים.

והנה הבנתי מדברי קדשו של אחי הנ"ל, שדוקא ע"י פנימיות התורה נמתקים הדינים, ואנכי לא כן עמדתי, רק כשיתחדש איזה דבר כגמרא ופוסקים ג"כ הדינים נמתקין, והיינו מטעמא דידוע (וה"ק ח"א מה). אורייתא מגבורה עלאה קא נפקי. והיינו מבינה, ושם דינים נמתקים בשרשם, והנה כשאדם מחדש איזה דבר הוא בחינת בינה, שהבין עכשיו דבר שלא היה מבין מקודם, ונמתקים ע"י הדינים מישאל, ועוד הקב"ה חדי בפלפולא, ובשעת חדוה אין דין לישראל, כן נראה לי בכוונת אותו הצדיק נ"ע. לזה משה רבינו ע"ה, כשרצה להתחיל להוכיח את

ישראל, היה מתירא שמא יעורר איזה דין על ישראל, בהזכיר מה שעשו כל הארבעים שנה כמה פעמים הפך רצונו, ולזה התחיל לבאר להם התורה, כלומר וחדש דבר שלא שמעו עדיין.

(זכרון דברים' מרבינו אלכסנדר כענדר מקאמרנא)

לֹא תִגְדְּרוּ מִפְּנֵי אִישׁ (א יז)

הנה הגמ' במסכת סנהדרין (ו ע"ב) אומר עה"פ הוה ו"ל: רבי חנין אומר, לא תכנים דברך מפני איש. אפשר לומר כדי להבין מה מרמו לנו ומה הורה לנו התנא אלוקי. ש"ל שבא להשמיע לנו דבר גדול מה שמבואר ברמ"א בתחילת אר"ח וזה לשונו: ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השם יתברך ע"ש. והנה הרי יש כת"ר מצוות, תרי"ג מצוות דאורייתא ו' מצוות דרבנן. וזה מרמו לנו הכתוב 'תגורו' עם ה' אותיות בני' כת"ר, שבא לומר 'לא תגורו מפני איש' אם אתה רוצה לקיים את הכת"ר מצוות לא תירא ותתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליך רק יקיימם באיתגליא. וזהו שמרמו רבי חנין 'שלא תכנים דברך' היינו שלא יעשה המצוות באיתכסאי 'מפני איש', רק יקיימם באיתגליא.

(מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא)

רְאֵה נָתַן הוִי"ה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ אֶת הָאָרֶץ עֲלֶיהָ רִשׁ בְּאֶשֶׁר

דָּבָר הוִי"ה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת (א כא).

אזהרה לכל בר ישראל לראות ולהתבונן ש'נתן ה' אלהיך לפניך את הארץ' שהוא מלכות שמים כנודע. ואם תדע זאת בכל עת ורגע, אזי יהיו לך מדרגה גדולה בעבודת הבורא ב"ה, ואם תעלה ממדרגה למדרגה אל תעלה בבחינת ישות וגדלות, אלא 'עלה רש' עני ואביון כנודע ש'רש' הוא עני. 'כאשר דבר ה' אלהי אבותך' אברהם יצחק ויעקב משה אהרן יוסף דוד, שבכולם משבח אותם הקב"ה במדרגה זו, שהם בבחינת עניויות ושפלות הרוח כנודע, ומהם נמשך מדרגה זו 'לך'. ואם תעשה כן, שכל ימך תלך בעניויות ושפלות הרוח בכל המדרגות

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב'
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

פסקי דינים מרבינו יעקב יצחק מלובלין זלה"ה

אין לומר עקידה ביום שאין אומרים תחנון

בסידור רבי שבתי זלה"ה כתב שלא יאמר בשבת וראש חודש עקידה, וראיתי למורי דודי ורבינו רבי יעקב יצחק מלובלין זלה"ה שלא אמרו בשום יום שאין אומרים תחנון וכן בבית מילה ג"כ:

(סימן א סק"א)

מנהגו כשהיה קם בחצות

מנהג הרב הקדוש מן מוה"ר יעקב יצחק מלובלין זלה"ה כשהיה מכן עצמו קודם התפלה בירך על נטילת ידים ואשר יצר ואלקי נשמה, כי היה קם ממש בחצות לילה והיה נוהג אח"כ לישן מעט, ולכן בירך אלקי נשמה קודם התפלה וברכת ענט"י היה סובר דעיקרו לתפלה אעפ"כ לא היה מברך למנחה וערבית משום המנהג:

(סימן ד סק"א)

קשייה בסוף הרצועות של יד

אחר שיכרוך הרצועות על היד ועל אצבעות צריך לעשות קשר בסוף, דהיינו שיחשוב תחיבה אחת ואח"כ יחשוב באותה תחיבה וישים בה סוף הרצועה ויקשור, וכן נהג הקדוש מוה"ר יעקב יצחק מלובלין, ובדיעבד די בשתי תחיבות שלמות דהוה כמו קשייה:

(סימן כז ס"ה)

טלטול ספר תורה

נוהגין להקל לטלטל ס"ת ממקום למקום לכבוד שמחת התורה ולכבוד העולין, דמה שאסרו בזהר אינו אלא בעת צרה, מהר"י אבוהב. ואין מוחין בידם למי שנוהגין כן, וכן נהג מורינו ורבינו יעקב יצחק מלובלין שהיה לו ס"ת מכתב קודש קדשים מ"ה משה מפשעווארסק וכשהיה נוסע בדרך היה ס"ת עמו בכל הדרך שלא רצה לקרות בס"ת אחר:

(סימן קלה ס"ה)

אין לומר מזמור וברכו אחר התפלה

מנהג ספרדים לומר ברכו אחר התפלה ואין מנהג זה בינינו כלל, ויש נוהגין בליל שבת לומר מזמור וברכו אחר מעריב אין זה מנהג נכון כי אין מנהגינו, כי בסידור האר"י אינו אלא לספרדים, אבל אשכנזים שא"א בחול כלל בשבת בודאי לא יאמרו, וכן [נהג] מן הריב"ש, ורבינו יחיאל תלמידו, ורבינו יעקב יצחק תלמיד תלמידו, ומורי דודי תלמיד תלמידו, וכן אנו נוהגין בכל מנהגי תפלה כמנהג מן הריב"ש:

(סימן קלג ס"א)

יאמר חי העולמים בפתח

יאמר חי העולמים בפתח ואמר הקדוש מ"ה רבינו שמעלקי מנקלשבורג שכל האומר חי בצירי בכל מקום בין בברוך שאמר וישתבח ובורא נפשות רבות ובכל מקום הוא מחרף ומגדף, כך העיד משמו רבינו הקדוש מ"ה רבינו יעקב יצחק תלמידו המובהק, וכך הוא האמת לידועין שהוא חירוף וגידוף ופירוד ויזחר מאד, והעיד הגאון בעל א"ר על התול"ט שחזר בזקנותו והודה על האמת לומר בכל מקום בפתח חי העולמים:

(סימן רז ס"ב)

לא עבר עליו מימיו חצות לילה בשינה, ספרי הרמ"ז

ורבינו יעקב יצחק מלובלין זלה"ה לא עבר עליו מימיו חצות לילה בשינה ועסק בתורה וביחודים עד היום, ובספר הרמ"ז לא למד ולא שר בשיריו על פי צוואת רבו הגאון הקדוש מ"ה שמעלקי מנקלשבורג ודי בזה:

(סימן רלח ס"א)

טוב ליישן ביום איזה שעות שיהיה שינתו קלה בלילה ויעמוד בחצות לילה לאנשים כערכנו טוב ליישן ביום איזה שעות שיהיה שינתו קלה בלילה ויעמוד בחצות לילה להלל את קונו ובוראו במח צח ויפה ויכין שכוונתו לשמים עולה נשמתו לצירוף החיים גם ביום, וכך נהגו כל רבתי הקדושים מורי מ"ה יעקב יצחק מלובלין ז"ל ומורי אברהם יהושע העשיל ממעזיבוש [מאפטא] ומורי דודי רבינו צבי מזדיטשוב ומורי רבינו נפתלי מראפטשיץ וכל תלמידי מן הריב"ש וכל שתפטו לו סגות הרוח אינו ישן ביום שסובר שאין כמותו צדיק בעולם:

(סימן רלט סק"א)

מליחת הדגים לכבוד שב"ק

יש לו להכין בעצמו כל צרכי שבת שמצוה בו וחייב לעשות ע"פ ענין אחד בעצמו לחתוך הירק דק דק ולבקע עצים קטנים לבשל הדגים ולהצית האור. מורינו ורבינו מ"ה יעקב יצחק היה מולח הדגים בעצמו בבקר אחר התפלה בטלית ותפלין ביחודים גדולים כפי אשר ראינו בעינינו ושמענו מפה קדוש. ואני העניי בימי חורפי הייתי בעצמי עושה כל מלאכת הדגים המליחה והתיקון והבישול היפה בכל מיני מטעמים וכעת כחי חלש מאד ואין ביכולתי אלא להכין הנרות של שמן.

(סימן רנ ס"ג)

אשה שהיא אוכלת בבית אחד ובעלה בבית אחר יכולה להדליק בביתה כל הנרות ולשלח אח"כ כל אחד למקומה

אסור להדליק הנר במקום שאין משתמשין בו כלום בשבת שאינו חייב להדליק שם נר כלל ואח"כ ליטול זה הנר ולהניחו על השלחן במקום שאוכלין או במקום משתמשין, אבל יכולה לברך במקום משתמשין או אוכלין על הרבה נרות ואח"כ יחלק הנרות לכל המקומות שצריכין לאכול ולהשתמש, ולכן אשה שהיא אוכלת בבית אחד ובעלה בבית אחר יכולה להדליק בביתה כל הנרות ולשלח אח"כ כל אחד למקומה וזה מותר אף לכתחלה, וכך ראיתי אצל מורי רבינו יעקב יצחק מלובלין ואצל מורי דודי רבינו צבי כי הם היו אוכלין בבית התפלה שלהם והיא אוכלת בביתה. אבל אסור לברך על נר של שבת ואח"כ ליקח את הנר למקום שאין משתמשין שם וידליק כאן נר אחר זה אסור כי נר שהודלק לכבוד שבת בברכה צריכה להיות לכבוד שבת:

(סימן רסג ס"י)

מעשה אבות

פעם אחת כשיצא רבינו רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא זי"ע מעיר אחת עם קהל חסידיו, וכשכבר נסעו בעגלה והיו כבר בחוץ לעיר, ולפתע ראה רבינו שרץ אחריהם כלב ונובח מאוד, אמר רבינו: שהכלב אומר שבעיר זו צריך עדיין לבוא איש שייתן לי חמשה רענדלעך. וכן היה שאחרי זמן קצר בא אחריהם איש אחד עם קוויטל עבור מקשה לילד, ונתן לרבינו חמשה רענדלעך, והיה לפלא.

ושמעתי ממוה"ר חיים יהודה לייבוש הלוי ראמענבערג שליט"א, ששמע מאת הרה"ח ר' משה וואלף בעקערמאן ז"ל שהיה בן תשעים שנה והיה מילידי פינמטשוב, וסיפר שפעם אחת כשישב בשטיבעל בפנימטשוב ולמד בספר הקדוש 'נתיב מצותיך' מרבינו זי"ע, ולמד שם (נתיב אמונה שביל ה) מהסיפור של רבינו אלימלך מליזענסק זי"ע ורבינו משה מפשעווארסק זי"ע, על אודות שיחת כלב אחד ע"ש. ור' משה וואלף הנ"ל תמה על זה, והראה לאחד מחסידיו קאצק מתושבי פינמטשוב שהיה שם, מה שכתוב אודות שיחת הכלב.

מיד השיב לו החסיד מקאצק אין לך מה לתמוה, הרי ידוע ומקובל בעירנו סיפר כזה על חמיו של רבינו הרה"ק מקאמרנא זי"ע ה"ה הרה"ק רבי אברהם מרדכי מפנימטשוב זי"ע, שפעם אחת ביום תשעה באב, הלך בדרך עם הגבאי שלו, ורץ כלב לפניהם ונבח מאוד, מיד הרים הפנימטשובער את ידו ועשה תנועת ביטול, ומיד אח"כ הלך לקראתם המוסר של העיר, ואמר בשמחה ששמע שכבר נסתלק הרבי רבי יעקב יצחק מלובלין זי"ע. אמר הגבאי להפנימטשובער מי יאמין למה שאומר המוסר של העיר. השיב לו הפנימטשובער בזה הלשון: כששמעתי מהכלב הזה והראה על הכלב לא האמנתי, אבל עכשיו שהכלב הזה והראה על המוסר ג"כ אמר כן, אני מאמין.

וסיים אותו חסיד קאצק, ממילא הנני מאמין למה שכתב בנתיב מצותיך אודות שיחת הכלב שכן ידוע גם מחמיו מעשה כזו.

שלשלת קאמרנא

הרה"ק רבינו יעקב יצחק הלוי הורוויץ ב"ר אברהם אליעזר זיע"א 'החווה מלובלין' ט' אב תקע"ה

תולדותיו

רבינו נולד לאביו הרה"ק רבי אברהם אליעזר אבדי"ק יוזעפאף זצ"ל, נוי"ב באי"ב להשליה הקדוש. הרבנית מאטיל בת הרה"ק רבי קאפיל מליקווע זצ"ל. ופעם התבטא הרה"ק מלובלין לרבי ברוך ממעזיבא זצ"ל שיחוסו אינו נופל מיחוסו, שאם אתה נכד של הבעש"ט הקדוש הלא אני נכד הרבי ר' קאפיל מליקווע. רבינו נתגדל בבית זקינו הנ"ל ושלה אותו ללמוד בישיבה המפורסמת של הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זצ"ל, שקיבל רק תלמידים שזכרו את מעמד הר סיני, ולמד ביחד עם ריעו וידידו הגאון ר' מרדכי בנעט זצ"ל, ופעם אחת אמר הרה"ק רבי שמעלקא: אע"פ שמרדכלי הי"ה ר' מרדכי בנעט עתיד להיות האב"ד במקומו אבל לאיצקלי הי"ה רבינו הרבי מלובלין ינהרו אלפי ישראל וישא על שכמו להדריכם. ומסופר שרבינו מלובלין הרגיש בעת הלימוד ריח גן עדן והרבי ר' שמעלקא מרוב ענותנותו היה שם בעת לימודו על השלחן מיני בשמים שלא ירגישו ריח הגן עדן.

רבותיו

רבינו עוד זכה להיות אצל המגיד הקדוש רבי דוב בער ממעזריטש זצ"ל, ומסופר כשרבינו היה בדרך אל המגיד אמר המגיד לתלמידיו שהולך אליו נשמה שלא היה בעולם מימות הנביאים. ולאחמ"כ הלך ללמוד אצל רבינו הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשיב זצ"ל, ולאחר מכן הסתופף אצל רבו המובהק רבינו הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זצ"ל שם קנה ממנו דרכי התורה והחסידות. וקודם הסתלקותו של רבי אלימלך מליזענסק סמך ידיו על תלמידיו והאציל מהודו אליהם, להרה"ק מלובלין נתן את מאור עיניו, ולהמגיד מקוויניץ כוח הלב, ולהרה"ק מרימינוב השממה שבמוחו, ולהרה"ק מאפטא כוחו שבפיו, ובכן נתפרסם רבינו ביחוד בכוח שבעיניו בבחינת כל רז לא אניס ליה ונקרא בפי כל 'החווה מלובלין'.

לובלין

רבינו נשא לאשה את הרבנית טילא בת ר' צבי הירש מלאנצהוט, ושם קבע את משכנו. בעיר לאנצהוט היה גר יהודי אחד מלוי צדיקי הדור, פעם אחת נגלה אליו מגיד מן השמים שיצווה לרבינו שיעקור את דירתו ויקבע אהלו לעיר וויטאווי, רבינו לא שת לבו על זה אחרי שלא שמע משם העיר וויטאווי, אחרי כמה ימים הגיע אליו מכתב מהדואר בענין גט במתא וויטאווי דמתקרא צשעכיו אשר בגליל לובלין, תיכף ראה בחוש כי מן השמים הראהו לו שיידע היכן הוא העיר הנ"ל. ומיד וישם לדרך פעמיו לעיר וויטאווי הוא צשעכיו, וכאשר ישב שם זמן מועט התחיל ריחו הטוב ונדף למרחוק, ולאט לאט התחילו אנשים להתקרב אליו לשמוע מפיו הקדוש דברי אלוקים חיים יוצאים מפורש בהתלהבות עצומה כדרכו הקדוש חוצבים להבות ועושים רושם בלבבות בני אדם לעבוד השם יתברך בתכלית השלימות. בימים ההם היתה עיר לובלין מלאה חכמים וסופרים, אך מתנגדים גדולים לדרך החסידות, וכאשר שמעו כי בעיר הסמוכה להם נמצא איש אחד המתנהג בדרך החסידות, ולא ידעו כי החסיד עובד את השם יתברך

בכל לבבו, והתחילו לבזותו ולקטרטג עליו עד למאוד. עד שפעם אחת נודע להם מפי אחד מחשובי וחכמי לובלין שהיה בעיר וויטאווי, וראה שרבינו צועק אל השמש

רבותינו הקדושים בעל רבינו מלובלין

רבינו הרה"ק רבי יצחק אייזיק זי"ע מסאפרין היה מסתופף בצלו, והוא אשר הלביש לו המלבוש הלבן ללבושו ביום שבת קודש כדרך תלמידי הבעש"ט, ומאז נעשה לחוק לו ולזרעו אחריו ללבוש בשבת קודש בגדי לבן.

בנו רבינו הרה"ק רבי אלכסנדר סענדר מקאמרנא זי"ע היה ג"כ מסתופף בצלו והיה מגדולי תלמידיו המובהקים, והביא בספרו הקדוש 'זכרון דברים' הרבה דברי תורה ששמע מפה קדשו. והיה משאר בשרו, רבינו המהר"א"ס מקאמרנא היה חתנו של הרה"ק ר' יעקב משה חתן ר' קאפיל מליקווע שהיה אבי אמו של רבינו מלובלין. רבינו מלובלין העיד על רבינו המהר"א"ס מקאמרנא שהיה אחד מליו צדיקי הדור. אחר הסתלקותו של רבינו מלובלין התקיימה האסיפה הידועה של כל תלמידי הקדושים בעיר קאמרנא לכבודו של רבינו המהר"א"ס מקאמרנא שהיה מגדולי וחשובי תלמידי רבינו מלובלין.

בנו רבינו איש האלוקים הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע נולד עי"פ ברכתו והבטחתו של רבינו לאביו שיוכל לו בן שיאיר את העולם. ונסע ביחד עם אביו להסתופף בצל רבינו, וכך כותב רבינו ב'מגילת סתרים' וז"ל: רבינו מרן אלקי רבינו רבי יעקב יצחק מלובלין, שורש נשמתו היה מסוף העולם ועד סופו, שורש משה רבינו ושל מרן האר"י, וזכה לרוח הקדוש שלא נראה בזמנינו כמוהו, וממרן אלקי הבעש"ט ועד ימיו לא היה כל כך התגלות כמו אצלו. ואני זכיתי לראותו בחג הפסח. כשהייתי בר תשע, נסעתי עם אבי לחוג חג הפסח אצלו, וראיתי כמה ענינים נפלאים של רוח הקדוש, מדריגות גבוהות ורמות, ועבודתו הנפלאה במסירת נפש, אש שלהבת להבת. שבעת שפתח הדלת לומר 'כגוונא' בליל שב"ק, ראיתי אש מלהטות על ראשו ואור נפלא. וביום השני בסדר של ליל שני, אחר סיפור ההגדה, אמר ברוח קדשו לימי אתן הזרוע, ואמר: לקרוב שלי. ולקחו אותי והעמידני לפניו. ואחר כך החזיר ולא נתן, והחזירו אותי למקומי. ואחר כך אמר: למי אתן לקרוב שלי, והעמידני לפניו והחזיר ולא נתן. ואחר כך אמר בפעם השלישית ברעה וברתת כדרכו, 'אתן לקרוב שלי'. והעמידני לפניו, והרכין עצמו עלי ונתן את ידיו עלי, והושיט לי הזרוע. והיה זה לפלא בעיני הצדיקים שישבו שם, כי נתינת הזרוע היה רגיל ליתן לגדולי תלמידיו, להיותן מוסמכין בסמיכה ובכוח מרן הריב"ש טוב. ובשנה האחרונה לחיי רבינו נסע אליו לימי חנוכה, ואז עלה על הפרק ב' הצעות שידוכים, רבינו מלובלין דחה אחת מהצעות מהטעם שאינה בת בנים, וכן היה שהאשה הזאת לא היה לה ולד. ועל הצעה השניה עם בת רבינו הרה"ק ר' אברהם מרדכי מפיניטשויב זי"ע סמך את ידיו, והתנאים נתקיימה בבית רבינו ביום ג' טבת, ובשעת התנאים אמר רבינו מלובלין: 'עלי הכהן הוא כאן', והיה לפלא באזני השומעים, ולאחר הסתלקותו של רבינו המהר"א"ס מקאמרנא ביום י' אייר הבינו את רוח קדשו של רבינו שנסתלק באותו יום של 'עלי הכהן' כמובא בשו"ע (או"ח סי' תקפ). רבינו המהר"א"ס החשיב את רבינו לאחד מרבותיו המובהקים אע"פ שלא זכה לראותו אלא בשנות נעוריו מ"מ ינק ממנו הרבה תורה וחכמה.

דמתא שבא להעיר בבוקר לתפלה שלא יזוו ממקומו עד שיבוא אצלו, ותיכף יצא רבינו אליו וכד מים בידו ונטל ידיו כדיונו, והחכם הנ"ל שראה המעשה הזאת שאל למשמש מה זאת, וסיפר לו שבלילה הזאת היה על חתונה והלך לישון מאוחר, וקם ממש בזמן שהיה צריך להעיר את אנשי העיר, לכן קם ממיתו בחפזון

ומרוב המהירות שכח ליטול את ידיו, מיד ראה החכם הנ"ל את גודל קדושתו של רבינו שחוץ מהרוח הקודש שיש לו מקפיד על קוצו של יו"ד ועל כל סעיף מהשולחן ערוך, ואפילו לטען לבזות עצמו ולצאת לרחוב העיר עם כד מים לבזות בשביל השמש דמתא.

ויהי כאשר הלך האיש הנ"ל וסיפר הדברים לפני חבריו גדולי העיר, הבינו כולם שהחסידים הם אנשים יראים מקפידים על קוצו של יו"ד. ובאסיפה הגדולה שהתקיימה לאחר זמן, הסכימו כל רבני וחכמי העיר שיבוא רבינו ליטע אוהלו ולהקים את בית מדרשו ולהפיץ את תורתו בתוך העיר לובלין, עד אשר נתקדש שמו להרבי מלובלין ונהרו אליו רבבות אלפי ישראל וגדולי הדור לשמוע לקח מפיו הקדוש, והוא אשר הפך את כל פולין לחסידים ואנשי מעשה הצוערים לאור תורתו ודרכו של מרן אור שבעת הימים הבעש"ט זצ"ל, וכל שלשלת הקדוש מבית פולין וגאליציע ועוד יסודתם מבית מדרשו אשר צועדים על פי תורתו ודרכו הקדושה, אשר השאיר על פני ג' ספריו המפורסמים 'זאת זכרון' 'זכרון זאת' 'דברי אמת'.

יחוד שמו

העיד הקדוש מורי ורבי מוהר"ר אברהם יהושע העשיל מאפטא על מרן הקדוש מוהר"ר יעקב יצחק מלובלין, שמימיו לא הגביה אפילו ריסי עיניו, בלתי יחוד שמו. זוהר חי

הסתלקותו

בשנת תקע"ד בנפול הקיסר נאפליאן בשבי נבאו צדיקי הדור שעתה הוא עת רצון להחיש הגאולה, והתוודעו ג' גדולי הדור הי"ה רבינו מלובלין והמאור ושמש המגיד מקוויניץ להתאמץ להחיש הגאולה, אך מן השמים עכבוהו בעדם, ובערב חג הסוכות תקע"ה נסתלק המגיד מקוויניץ, ואצל רבינו המאור ושמש זרקו אבנים על חלונות ביתו ושברוהו, ורבינו מלובלין בעת עבודתו הנשגבה בהקפות בשמחת תורה נפל מהחלון מגובה רב לחוץ, וחפשוהו אחריו ומצאו שוכב בחוץ מוכה ותכול, ודימו כי הגיע כבר זמנו, והמתנגדים שמחו מאוד ושתו יין, אז הפטיר רבינו ואמר שביום שיסתלק מן העולם אפילו טיפת מים לא יוכלו לשתות, ואכן נסתלק בתשעה באב שלאחר מכן. גם אמר המגיד מקוויניץ פירש כנף מבגדו שיפול בחת על הארץ ולא יזוק מאוד, ומזה נודע לו ג"כ מהסתלקות המגיד.

עד תשעה באב שכב רבינו מוכה ביסורים ובחולאים, ובתשעה באב לעת חצות היום נסתלק רבינו במעמד תלמידיו הגדולים. רבינו נטמן על יד ציונו של ר' שכנא מלובלין זצ"ל, ועל מצבתו חרות: עדה המצבה הזאת מצבת קודש, קדושת רבינו גאון עוזינו, מאור עינינו חמדת לבינו, וכל בית ישראל יבכו כי חשך אור בעדינו, ביום שריפת בית אלוקינו, הוא יום פטירת איש קודש המקודשים פאר הדור מרנא

ורבנא, כבוד הרב החסיד המפורסם בכל קצוי ארץ, מו"ה יעקב יצחק בהרב מו"ה אברהם אליעזר הלוי הורוויץ זצוק"ל, אשר רבים השיב מעון, ורבים הלכו לאורו, ראו ושמחו בני דורו ושמחה נהפך ליגון, ביום המר ט' אב שנת ארץ רעש"ה לפ"ק תקע"ה.

כסא דנחמתא

להאחים החשובים והיקרים הר"ר שמואל והר"ר אשר אנשיל פערלשטיין הי"ד על פטירת אביהם הרה"ח ר' חיים מתתיהו יעקב בן ר' צבי יהודה הכהן ז"ל מוקני וחשובי מתפללי בית מדרשינו